

SUSRETI NA POVRAATKU

Svita

Predgovor

„I u maglovitom životu varljivo će se čeznuti za vidjenjem“

Fet

Predložene miniatüre nisu ništa do varijacije teme «SUSRETI». Ovdje je data verzija junaka, junakinje i autora — baš u tome leži originalnost dela.

Događaji su također dobili poziv da učestvuju u obradi sižea, ali u posljednjem trenutku odustaje.

Autor

I Allegro

„La Donna e mobile“

Gibt, žuč, astma, pritisak — 300.

Glas žalostan i reči pozdrava prelaze u prigušeno brbljanje, dok otekle ruke grčevito stežu zvečicu šolju.

I to je ona, ista...

Iste ruke, koje je on sa toliko obožavanja... Do ovih unakaženih nogu bio je nekad spreman da baci život, mladost, snagu, sebe, sve.

To su te oči, koje u besane noći gledahu sa nemim prekorom, dok je avetinjski poljubac ovih usana ometao u slasti drugog, bliskog i vrelog zagrljaja...

Glas mu odjeknu mirno i strogo. Sa odmerenom učtivošću junak se sagne nad rukom čiji je gest preklinjao i tražio milost. Sigurnim pokretom otkriniu škripeća vrata i izadje ne osvrtnuši se na stidljivo oboreno, suzama obliveno lice. One iste koju... — Mučenje celog života, potisnute čežnje, kajanje, žaljenje, bol — nestaje bestraga.

Bio je zdrav, bio je slobodan.

Duboko uzdahnuvši jesenju svežinu junak odlučno zakorača širokom ulicom.

U obližnjoj kafani, mladi kelner, veliki ljubitelj muzike, sa radosnim osmehom zastade nasred sale. — Nepoznati gost koji je istom naručio crnu kafu i konjak vešto je zviždao svoju omiljenu ariju: «La Donna e mobile».

2 Andante na Rabu

Dama u plavom pridržava se za gvozdenu stolicu nekoliko koračaja udaljenju od stola bezbrižnog para. Usta su joj otvorena kao da je htela da uzdahne ili da pozove. Crnomanjasti oniški gospodin nemarno pregleda novine, otsjaj stakla zastire mu oči. Mlada žena u šarenoj pidžami povuče ga za rukav ismejući se stavi mu nogu u krilo. Dama u plavom nije mogla da mu vidi lice, nagnuo se da zakopča tanki remen.

Treće zvono odjeknu uporno i strogo, sirena potvrdi neminovnost polaska. Okrenuvši se u trci dama u plavom ugleda ruku sa dugačkim, suviše poznatim, suviše dugim prstima. Ruka je polako prelazila preko crvene sandalice.

«Gospode, — strani glas izgovori reči prekorno i strogo — zar se sme činiti takva neopreznost? Da nisam uspeo uhvatiti Vas za ruku, Vi biste bezuslovno pali u more. Vraćanje na brod posle skidañja mostića, nikom se ne može dozvoliti. Izvolite leći u ovu naslonjaču, potpuno ste izgubili Vaš dah».

Dama u plavom se ispruži.

Čarobno se ostrvo udaljava, sve dublje tone u more. Providni zvonici topu se u ljubičastom sutonu zalaska. Usamljena zvezda nepomično stoji na bledom nebu. Pošto se sit nauživao pejzaža, označenog u vodiču kao «first class» humani se Amerikanac nameri da obidje svoju nepoznatu.

Ali bleđi lik i čvrsto stisnuta usta odaju takav bol da zastavši za trenutak u nedoumici on se udalji.

3 Scherzo

Autor se ne može zadovoljiti verzijama junaka i junakinje. Potsvesne reminiscencije — Puškinova Tatjana, Turgenjeva Irina — potstiču ga na drugačije zaključke iz činjenica datih u situaciji.

Naravno, junak ima da se pokaje i da se vrati svojoj prvoj ljubavi. U tom smislu tema je pravilno postavljena u junakovoj verziji. Ali sem toga potreban je roman, peripetije, nekakva izgradnja sižea, pa uopšte treba da se nešto dešava, čak i uprkos odvijanju događaja.

Dakle:

Plava dama iz protekle ali nezaboravne mladosti, ponovo se nadje

Krv njive

Planina je rodila oblake
i oni su zaveslali put beskraja...
Tamnilo je sašaptavanja.
Zaronila sam — u crno — belo
korenom...
Trebalo mi mudrosti prolećne.
Htela sam mudročću da oživim.

Planina je rodila oblake
i oni su zaboravili potoke...
Nadammom je stajalo nebo,
a ja sam usamljeno ćutala...
Ispod mene klizaju žita,
a ja nežno rumenim...

Planina je rodila oblake
i oni hladno odlaze...
Oblaci sanjaju povratke,
i zato su zaljubljeni zalasci...

Mirijana Vukmanović

na putu našeg junaka. Susret se desi neočekivano, negde na moru — ovaj detalj je dobro pogodjen u verziji junakinje — na moru, u suton, na sunčevom zalasku. Morski pejzaž dopušta autoru da smesti svoje personaze u čamac tako da im se siluete tamno ocrtavaju na beloj pozadini jedra dok se plovi srebrnim valovima u mesecom obasjanu noć.

Dijalozi, puni poezije, sete i nežnosti imaju da se skrate — jer opširno razlaganje ne odgovara žanru — ali autor daje na znanje da se nikad ne može odustati od arije nezemaljske ljubavi, koja odjekuje kao lajt-motiv Plave Dame, večite Beatrise. (Vidi pod B-Beatrisa i pod D-Dante i dr.)

Da bi se bolje istakao duet prvih ljubavnika uvode se prema dobrom starom pravilu komične ličnosti, koje vešto dubliraju uloge.

Dakle:

Jednog lepog jutra ljubomorna, ali ne i preterano verna junakova žena blagodareći veštom klizanju izvršenom sa drvenog brda, nadje se usred prskanja, kikota i vike baš na ledjima nekog gospodina, koji je istom ronio. Idućeg pak jutra rastrzan junak ušavši neočekivano u svoju hotelsku sobu, zatekne nju, naravno ženu, a ne sobu — u zagrljaju izgubljenog i ponovo nadjenog druga iz doba nezaboravne, ali nažalost i protekle mladosti.

Nastavak se odvija u brzom tempu i autor bez ikakvog kočenja ili daljih peripetija vodi ka raspletu. Čitalac i sam shvata: da će se junak za tren oka razvesti, dok odani i strari muž, plave junakinje ima da doživi naprasnu smrt iz sušte plemenitosti blagodarnih osećanja. Na taj način se užtede suvišne reči kao i zastarela griža savesti i poslednja prepreka je odstranjena.

Ali,

ne želeći da broji bore na licu junakinje, niti da sluša staračko gundjanje junaka, autor se teška srca odlučuje da pogubi svoje blagorodne ljubavnike i to odmah posle venčanja, pomoću neke automobilske ili druge mehaničke katastrofe, koja uvek svakom stoji na raspoloženju.

Na taj se način stvar završava jedinom modernom notom, a izbegava se banalna idila «večite ljubavi» u starosti. (Vidi pod F-Filemon i pod B-Bovkida). Primedba: ovi antički ljubavnici za razliku od naših nikad se nisu snabdevali sa prekobrojnim ženama ili supruzima.

Epilog: U poslednjem trenutku zadihani glasonoša doneo je vest, da plava dama i njen crnomanjasti dragi ne samo što se nisu sreli, nego nikad nisu ni postojali.

Tako se prezrena stvarnost osvetila trima tvorcima predloženog zanra: junaku, junakinji i autoru.